

S p e r r e f r i s t

torsdag 15. juni 1972 kl. 11.30.

Statsminister Trygve Brattelis hilsen ved det
konstituerende landsting i Norske Kommuners
Sentralforbund i Kristiansand 15. juni 1972.

Jeg takker for innbydelsen til det konstituerende landsting i Norske Kommuners Sentralforbund, og vil hilse møtet fra Regjeringen, med ønsket om at tinget blir en god opptakt for den nye organisasjon.

Et av de mest fremtredende trekk ved utviklingen i etterkrigsårene er de tekniske landevinninger. De har åpnet muligheter som menneskene aldri har hatt før, samtidig som de har stillet menneskeheten overfor nye og store samfunnsoppgaver.

Nyskapningene på det organisasjonsmessige området er ofte like iøynefallende. Integrasjon og nye samarbeidsformer er både et resultat av og en forutsetning for den tekniske utvikling. Det er ikke bare bedriftslivet som har vært preget av denne utvikling, men også den offentlige sektor. Vi har bak oss en periode med omfattende kommunale sammenslutninger, utviklingen i by- og landområder sammenvevd som aldri før, region og landsdeler er blitt kjente begreper i vår samfunnsplanlegging.

I denne situasjon synes det å være et fornuftig og nødvendig skritt at norske by- og herredskommuner danner et tidsmessig felles forbund.

De oppgaver vi står overfor på det lokale plan i by og bygd er preget av de samme grunnproblemer, selv om de enkelte kommuner kan være opptatt av ulike sider av dem.

Vi har i de senere år vært sterkt opptatt av en rekke av de problemer som knytter seg til den lokale og fylkeskommunale forvaltning. Flere offentlige komitèer har vært i arbeid med ulike spørsmål i denne sammenheng. For å få en best mulig samordning av reformarbeidet i lokalforvaltningen er disse utredninger nå samlet under en hovedkomitè som har et eget sekretariat. Siktemålet er å nå fram til en desentralisering og demokratisering forbundet med en praktisk og effektiv administrasjonsordning. Dette er en meget krevende og omfattende oppgave, hvor det kommer inn en rekke hensyn som ikke uten videre lar seg forene.

Arbeidet er nå kommet godt i gang, og vil gi grunnlag for de første regjeringsforslag i løpet av neste vår. I dette arbeidet kan en hente verdifulle impulser fra den aktuelle samfunnsdebatt, og dette landsting har på sin dagsorden en rekke emner som står sentralt i denne sammenheng.

Som en videreføring av Regjeringens demokrati-program er oppnevnt et utvalg som skal behandle de ansattes medbestemmelse i offentlig virksomhet som ikke er organisert i egne selskaper. Denne utredning omfatter også primær- og fylkeskommunene. Formålet er å finne fram til hensiktsmessige former for de

ansattes medbestemmelsesrett i ulike deler av offentlig virksomhet, samtidig som det skal tas nødvendige hensyn til grunnprinsippene i vårt folkestyre og behovet for en effektiv virksomhet. Også på dette område fornemmer en motstridende hensyn.

Et sentralt punkt er funksjonsfordelingen mellom stat, fylke og primærkommunene, og dermed også utgifts- eller inntektsfordelingen mellom de samme myndigheter. På alle plan har vi det til felles at vi er inne i en meget sterk ekspansjon. Vi har alle godt underbygde planer som går atskilling utover de tilgjengelige ressurser.

I 1959 utgjorde de samlede offentlige budsjetter 32 % av nasjonalinntekten. 10 år senere var andelen vel 40 %. Den er fortsatt stigende. Dette henger delvis sammen med folketrygden, og det forhold at lønn utgjør en relativt stor andel av de offentlige utgifter. Derfor blir prisstigningen sterkere for offentlig forbruk enn for det samlede nasjonalprodukt. Om den nåværende utviklingen fortsetter, er det anslått at det offentlige vil disponere omlag halve nasjonalproduktet en gang mellom 1977 og 1980, og andelen vil ha passert 60 % i løpet av 1980-årene.

Uavhengig av hvordan vi i framtiden skal fordele arbeidsoppgavene mellom de ulike myndigheter er det viktig at vi finner fram til ordninger som gir en riktig prioritering av tiltakene sett fra et samlet synspunkt, og som setter oss i stand til

å realisere planene med lavest mulig kostnader for samfunnet. De mennesker som skal betale sin samfunnsskatt, og som skal ha godt av samfunnets tiltak er de samme uavhengige av om tiltakene skjer i lokal eller sentral regi.

Det blir så menn ingen rolig tid for kommunalpolitikere og kommunefolk i de nærmeste år framover, men det blir utvilsomt en interessant tid.

Jeg synes at kommunene gjennom sin organisasjonsomlegging har tatt et viktig skritt for å styrke det organisasjonsmessige grunnlag for samarbeid og for behandling av de oppgaver som melder seg. Jeg ønsker det konstituerende landsting i Norske Kommuners Sentralforbund lykke til med det arbeide dere nå skal føre videre i en styrket organisasjon.